

**ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**

Факультет систем і засобів масової комунікації
Кафедра масової та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова науково-методичної ради
факультету систем і засобів масової комунікації

Юлія ГАРКАВЕНКО
«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.20 Журналістська деонтологія
(шифр із ОПП і повна назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 06 Журналістика

спеціальність Журналістика

освітня програма Журналістика

рік набору 2023 /2024 форма навчання денна 3 роки 10 місяців

вид дисципліни обов'язкова

Розробник Темченко Лілія Василівна, доцент кафедри ММК, доцент

Погоджено гарант ОП

(підпис)

Лілія ТЕМЧЕНКО

(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри масової та міжнародної комунікації
Протокол від «15» червня 2023 року № 12

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету систем і засобів масової
комунікації
Протокол від «30» серпня 2023 року №1

2023

1. Метою курсу є формування професійних навичок майбутніх журналістів у роботі з інформацією, знайомство здобувачів освіти з головними поняттями журналістської деонтології. Завдання курсу – виробити практичні навички дотримання етичних стандартів професії журналіста, надати теоретичні та практичні знання в розумінні соціальної відповідальності професії.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності. Компетентності, визначені закладом вищої освіти

СК08. Здатність використовувати професійно-профільні знання й практичні навички з журналістики, масової комунікації та інформації, а також комунікаційних технологій для дослідження комунікаційних явищ і процесів і провадження ефективної медіадіяльності

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Студент повинен мати базові теоретичні знання з нормативних дисциплін «Теорія та історія журналістики», «Теорія та історія соціальних комунікацій», «Масова інформація та комунікація».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1	Знання базових засад журналістської етики; системи контролю дотриманням етичних норм; принципів журналістської етики та основні вимоги до інформації.	<p>ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.</p> <p>ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.</p> <p>ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.</p> <p>ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.</p>	Т.1.1 - Т.1.6

		<p>ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.</p> <p>ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.</p> <p>ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.</p> <p>ПР20. Застосовувати знання у передовому вітчизняного і зарубіжного досвіду створення медійного продукту, використовувати певні методи та прийоми у власній практичній діяльності.</p> <p>ПР21. Знати особливості сучасної медіасистеми та адаптувати інформаційний продукт під запити та функції певного її елемента.</p>	
2	<p>Визначення меж невтручання приватне життя; дотримання етичних вимог у процесі роботи з фактами і джерелами інформації усвідомлення деонтологічних принципи професійної етики як практичних стандартів журналістської діяльності.</p>	<p>ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.</p> <p>ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.</p> <p>ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.</p> <p>ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.</p> <p>ПР19. Використовувати набуті знання в умовах динамічності сучасного мультимедійного продукту; застосовувати практичні рекомендації у процесі створення професійного та конкурентного продукту для масмедіа.</p>	Т.1.1- Т.1.6

4. Структура навчальної дисципліни.

Форма навчання денна

7 семестр

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
_7_ семестр						

<i>Розділ 1.</i>						
1	Тема 1.1 Журналістська деонтологія як наука. Етико-правова джерельна база журналістської діяльності.	2	2			4
2	Тема 1.2 Журналістська стандарти: національні та міжнародні практики	2	2			10
3	Тема 1.3 Етичні основи роботи журналіста в газеті, на ТБ, радіо, в інтернет-ЗМІ: кейси	2	2			12
4	Тема 1.4 Етичні засади роботи журналіста в умовах воєнного часу	4	4			12
5	Тема 1.5 Роль журналістів у зборі доказів воєнних злочинів. Геноцид: фіксація злочинів і притягнення до відповідальності.	2	2			10
6	Тема 1.6 Мова ворожнечі в масмедіа. Ксенофобія.	4	4			10
Всього		16	16			58

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
<i>Розділ 1.</i>			
Тема 1.1	Журналістська деонтологія як наука. Етико-правова джерельна база журналістської діяльності.	2	6,7,8,9 додаткова 1
Тема 1.2	Журналістська стандарти: національні та міжнародні практики	2	4,5,7,8,9, 10 додаткова 1
Тема 1.3	Етичні основи роботи журналіста в газеті, на ТБ, радіо, в інтернет-ЗМІ: кейси	2	2,4,5,7,8,9,10 додаткова 1
0	Етичні засади роботи журналіста в умовах воєнного часу	4	2,3,10
Тема 1.5	Роль журналістів у зборі доказів воєнних злочинів. Геноцид: фіксація злочинів і притягнення до відповідальності.	2	2,3,4, 10
Тема 1.6	Мова ворожнечі в масмедіа. Ксенофобія.	4	1,4, додаткова
Всього годин		16	16

Основна:

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
1.	Журналістська деонтологія як наука. Етико-правова джерельна база журналістської діяльності.	4	6,7,8,9 додаткова 1
2.	Журналістська стандарти: національні та міжнародні практики	10	4,5,7,8,9, 10 додаткова 1

3.	Етичні основи роботи журналіста в газеті, на ТБ, радіо, в інтернет-ЗМІ: кейси	12	2,4,5,7,8,9,10 додаткова 1
4.	Етичні засади роботи журналіста в умовах воєнного часу	12	2,3,10
5	Роль журналістів у зборі доказів воєнних злочинів. Геноцид: фіксація злочинів і притягнення до відповідальності.	10	2,3,4, 10
6.	Мова ворожнечі в масмедіа. Ксенофобія.	10	1,4, додаткова
Всього годин		58	

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Опитування-бесіда за темами практичних робіт (теми 1-6) – 5 опитувань + контрольна модульна робота	за розкладом практичних занять, КМР - останній тиждень семестру	30
Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи (виступ, презентація за темою дослідження)	6	10
Порушення етичної матриці в українських ЗМІ	14	20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Захист курсової роботи / проєкту :

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Захист курсової роботи / проєкту	-	-

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Опанування тем практичних робіт+квр	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • обґрунтованість, логічність, послідовність викладення досліджуваного питання. 	
1 бал «незадовільно»	Здобувач дає неправильні або дуже неповні відповіді на запитання; демонструє часткове розуміння термінів та повну відсутність аргументації власної думки; відсутня здатності до репродуктивного застосування знань.
2-3 бали «задовільно»	Здобувач дає неповні відповіді на запитання; відсутня ґрунтовна аргументація власної думки.
4 бали «добре»	Здобувач дає відповіді не на всі запитання, іноді відповіді фрагментарні; аргументація власної думки не завжди доведена; наявне репродуктивне застосування знань.
5 балів «відмінно»	Здобувач надає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання за темами практичних робіт; демонструє вміння визначати головне та другорядне; вдало аргументує власну думку.
Виступ -презентації	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • вміння узагальнювати, виокремлювати, порівнювати; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес. 	
0 балів “незадовільно”	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1-3 бали «задовільно»	Здобувач не розкрив тему, деталізація відсутня, доповідь не супроводжена презентацією.
4-6 балів «задовільно»	Здобувач підготував презентацію, використав технологічне забезпечення, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною. Під час доповіді трапляються лексичні, граматичні та стилістичні помилки.
7-8 балів «добре»	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, матеріал був підібраний вдало, але не завжди простежувалася здатність здобувача підкреслити головне. Під час доповіді трапляються лексичні, граматичні та стилістичні помилки.

9 - 10 балів «відмінно»	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів. Зауважень до мови немає.
----------------------------	--

Порушення етичної матриці в українських ЗМІ	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • обґрунтованість, логічність, послідовність викладення досліджуваного питання. • вміння здійснювати аналіз за базовими засадами журналістської етики 	
0 балів «незадовільно»	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1-4 бали «незадовільно»	Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь поясненням.
5-10 балів «задовільно»	Здобувач підготував матеріал, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною.
11 - 17 балів «добре»	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, матеріал був підібраний вдало, але не завжди простежувалась здатність здобувача підкреслити головне.
18-20 балів «відмінно»	Здобувач ґрунтовно підготував доповідь. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання: лекції, практичні

- інтерактивне навчання (активне залучення здобувача вищої освіти до навчального процесу під час дискусій, бесід);
- наочні методи (презентації);
- практичні методи (виконання практичних робіт);
- контекстне навчання (інтеграція результатів різних видів діяльності здобувача вищої освіти – навчальної, наукової і практичної – та їх використання під час виконання самостійного наукового дослідження);
- методи аналітичного та критичного мислення – інтелектуальна діяльність здобувача, спрямована на вирішення конкретного завдання, а також спосіб підходу до проблеми, що дозволяє виявити приховані проблеми і прийняти правильне рішення;
- самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури).

Інструменти та обладнання:

Мультимедійне обладнання.

Програмне забезпечення:

MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint, Zoom.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Дотримання прав вразливих груп населення (наркозалежні та працівники комерційного сексу) у діяльності правоохоронних органів : аналіт. звіт за результатами дослідження /

- Авт. кол. Ю. Белоусов, З. Швець, В. Семенюк, В. Чупров, С. Швець. Київ : Паливода А.В., 2016. 96 с.
2. Голуб О. Медіакомпас: путівник журналіста. Практичний посібник. Київ : ТОВ «СОФІЯ-А», 2016. 184 с.
  3. Земляна І. Журналіст і (не) безпека / Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах. Київ, 2016.
  4. Журналістська етика : Посібник для підготовки до державного іспиту / Авт. кол. за ред. В. П. Мостового та В. В. Різуна. Київ, ТзОВ «ЗН УА», 2014. 224 с. Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/ethics.pdf>
  5. Іванов В. Ф., Штурхецький С. В. Практикум із журналістської етики: Навч. видання / В. Ф. Іванов. Рівне, 2012. 320 с.
  6. Іванов, В. Ф. Журналістська етика: підручник Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 224 с.
  7. Кузнецова О.Д. Професійна етика журналіста: посібник. Львів: ПАІС, 2007. 246 с.
  8. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми: наукове видання / укл.: Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. Київ : Нічлава, 2006. 100 с.
  9. Приступенко, Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2011. 351 с.

Додаткова:

Пономаренко Л. Г. Морально-етичний дискурс сучасних друкованих та електронних ЗМІ. Запоріжжя. Класичний приватний університет. 2011. 327 с.

8. Інформаційні ресурси

Гудошник О.В., Темченко Л.В. Методичні вказівки до курсу «Журналістська етика». Дніпро: РВВ ДНУ. Режим доступу: http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=1468

Академія української преси. Режим доступу: <http://www.aup.com.ua>

Комісія з журналістської етики. Режим доступу: <http://www.cje.org.ua/>.

Етичний кодекс українського журналіста. Режим доступу: <http://www.cje.org.ua/codecs/43>.

Національна спілка журналістів <http://nsju.org/>

Детектор медіа <https://detector.media/>

Медіа ресурс Центру прав людини <https://zmina.info/>